

Båtluft i Grekland, Spetses, Hydra, Egina, Aten, Karpathos och Santorini våren 2007 samt också ett avsnitt om forna Birka Princess förlisning vid Santorini.

* Avsnittet om Karpathos innehåller platser och namn som endast redan frälsta förstår.

Den 29 mars åkte vi med Polska LOT till Aten för att fira Anitas 50 årsdag. Från flygplatsen i Aten tog vi bussen (nr X95) till ändhållplatsen vid Syntagma för det facila priset 3,20 € per person. Vi checkade sedan in för en natt på hotell Byron som ligger precis nedanför Akropolis i Plaka området. Redan nästa dag tog vi tunnelbanan (0,8 €) till Pireus för att där åka vidare till Spetses med en bärplansbåt (28,50 € per person). Resan tog ca 2,5 timmar med stopp på Poros och Hydra. Väl framme så träffade vi en trevlig rumsuthyrare som visade oss till sitt hotell Villa Christina där vi övernattade i tre nätter för 35 € natten.

Spetses är en liten ö som bara är 2,5 mil i omkrets och ligger bara 3 minuter från fastlandet om man vill åka över dit med en båttaxi. Spetses och den närbelägna ön Hydra var tillsammans de viktigaste orterna i Grekland för Greklands frigörelse från Turkarna i början av 1800-talet. De hade då en stor flotta som spelade en avgörande roll i kriget mot Turkarna. Känt namn på Spetses är amiral Bobulina som faktiskt är världens enda kvinnliga amiral. Efter att förlorat två män i kriget mot Turkarna så byggde hon med egna medel en flotta och deltog själv aktivt i striderna mot Turkarna. På Spetses är nu hennes hem ett museum som är väl värt att besöka. Likaså är Spetses museum värt ett besök. På vår hemsida kan ni se bilder från båda dessa museer. För att förstå storheten i dessa två öar så kan nämnas att Spetses hade 18.000 innevånare och Hydra 30.000 innevånare när Aten fortfarande bara hade 6.000 innevånare då samlat i Plaka (gamla stan) nedanför Akropolis.

Spetses är ett perfekt mål för en båtluft under våren och tre nätter är alldeles lagom om man inte är ute efter en badsemester (det var 16 grader i vattnet). På en dag utforskade vi stan till fots och nästa dag hyrde vi cyklar (5 € per dag) för att cykla runt ön. Det var sol och ca 20 grader i luften så vi gjorde turen på ca 4 timmar med ett antal stopp i de badvikar som finns runt ön. Överallt var det febril aktivitet för den kommande turistsäsongen. Ett ställe man inte ska missa är den stora marinan där det förr låg hundratals segelfartyg och där det idag finns många båtvarv där det byggs enorma träbåtar. Där kan man bara gå i timmar och njuta av all aktivitet. Sista kvällen hittade vi en Taverna "Lazarus" som hade en skylt som sade att om man tvingade dom så talade dom svenska. Det visade sig att innehavarinna var från norrland och blev kvar på ön när Trivselresor för 26 år sedan slutade med sina resor dit. Vi fick prova på hennes hemgjorda Retsina som nog var den bästa vi någonsin smakat. Hon förklarade varför den Retsina man ibland kan få inte är speciellt god, det handlar helt och hållet om hur väl man rengör de tunnor som Retsinan lagras i och det var något hon la stor omsorg om. Hennes man som äger tavernan går i pension nästa år och då tillåter inte myndigheterna att hon övertar rörelsen för att driva den vidare så från nästa år är den uthyrd till någon annan medan dom fortfarande kommer att bo kvar där. Lite märkligt för en ö som har haft världens enda kvinnliga amiral.

Från Spetses åkte vi vidare till ön Hydra med en Flying Dolphin (bärplansbåt). Resan kostade 10 € per person och vi hade åter tur med boendet. 20 meter från landgången när vi steg i land så fanns ett hotell Argo där vi fick ett fint rum med balkong mot hamnen. Rummet kostade 50 € natten och vi stannade där två nätter innan vi åkte tillbaka till Aten för att fira påsken tillsammans med barnen som anslöt där.

Hydra är dubbelt så stor som Spetses men allt är koncentrerat till stan som klänger sig upp för bergssidorna kring hamnen. På Hydra sker alla transporter med åsnor och det enda motorfordon dom har är ett par sopbilar. Totalt har man ca 700 åsnor på Hydra på en

befolkning av ca 2.000 fastboende. Intressant fakta är att det är fler än det antal grekiska soldater som fanns på ön för att försvara den då den anfölls av Italienarna under andra världskriget. Till skillnad mot Spetses (där det förutom sobbilarna även fanns ett par taxibilar) så är även scoters förbjudna på Hydra så det är verkligen lugnt och skönt. På Spetses fanns nog lika många scoters som innevånare varför man ska vara noggrann när man väljer boende så man inte hamnar nära någon trafikerad gata. På Hydra går man eller åker åsna. Nere i hamnen står åsnorna på rad och man lastar upp sitt bagage för transport till närmaste hotell. Det finns en stig längs hela ön om man vill gå på långpromenad vilket var något vi gjorde dag två. Längs kustsidan mot fastlandet finns några mindre samhällen med tavernor där man kan stanna till och få en bit mat och en öl. Totalt gick vi drygt 26.000 steg denna dag så det blev mer än 2 mil. När man vandrar runt i stan så ska man ha starka benmuskler då hela stan är byggd på bergssidorna så att det trappor överallt.

Onsdagen den 4 april återvände vi till Aten där vi återigen bodde på hotell Byron, barnen anslöt och vi hade ett antal fina dagar i Aten. Många långa promenader blev det och då vi bodde i Plaka precis nedanför Akropolis så blev förstås det området mest utforskat, några museer hann vi också med. Att komma upp på Akropolis och se Pantehnon var förstås en höjdpunkt. Vi besökte också många andra platser med lämningar från samma tid. När man bestiger berget Filipappos som ligger strax intill Akropolis har man utsikt över hela Aten och ser ut stor staden är. Därifrån ser man ända till Pireus som ligger en mil bort och även ön Egina. En annan höjdpunkt under Aten besöket var förstås påskfirandet. Långfredagsaftonen var vi på Syntagman där rådhuset ligger och som också är den plats man kommer till när man tar flygbussen till stan. Där såg vi de processioner med Jesus på en bår som vid niotiden på kvällen kommer från tre olika kyrkor och samlas nedanför rådhuset. Mäktigt och lite märkligt, som en liten pojke sa i ledet, ”varför tre stycken, det fanns ju bare en Jesus”. Lördagkväll då fastan slutar var också speciell, vid midnatt börjar alla kyrkklockor att ringa och smällare och fyrverkerier hördes och sågs överallt. På söndagen gjorde vi en utflykt till ön Egina som ligger 45 minuters färd med bärplansbåt från Pireus. Där passade vi på att smaka på den traditionella grekiska påskmaten med heltseklamm och grillad lammlever. Återigen en fantastisk dag med sol och värme. Tillbaka i Aten på kvällen var det dags att börja fira Anitas 50 årsdag då vi redan vid ettidan på natten skulle vinka av sonen Erik som då började hemresan.

Måndagen den 9 april var åter en resdag då vi flög till Karpathos och dottern Hanna med pojkvännen José hem till Bryssel. På ett blåsigt Karpathos mötte oss en ännu inte färdigställd flygplats. Kvar är den lilla terminalen med kanske världens kortaste bagageband. Andreas från Zephyros menade att den skulle stå klar i augusti medan vår taxichaufför menade att den knappast är klar under detta år. Personligen tror jag på det senare med tanke på hur mycket arbete som återstår. På Karpathos bodde vi hos Elias Rooms även denna gång och det var mycket trevligt som vanligt. Elias Rooms ligger mitt i Pigadia upp för trapporna ovanför taxistationen och man har utsikt över hela stan därifrån.

I Pigadia putsades och fejadades det överallt inför den nalkande turistsäsongen. De första turisterna kommer runt den 25 april och är från Holland. Med anledning av detta skulle Pelagos Musik Taverna öppna tidigare i år för att kunna ha ett välkomstpatty. På Zephyros skulle man ha 8 rum klara till dess. Apollogästerna börjar anlända först i mitten av maj. I Pigadia var det annars mycket lugnt och inte många restauranger var öppna. Den nya gästhamnen är färdigställd och redan låg ett antal gästande båtar där.

En tråkig nyhet var att det kommit en ny lag som förbjuder live musik på Tavernor. Den är för att skydda nattklubbarna då gästerna hellre sitter på en trevlig taverna utomhus och lyssnar på traditionell grekisk musik istället för discodunk i en rökig lokal inomhus. Lagen är så korkad

att man bara baxnar, det är ju att ta död på den grekiska kulturen och göra landet mycket mindre intressant som besöksmål. Men det är ju fortfarande Grekland och troligtvis kommer ingen att bry sig om lagen så förhoppningsvis fortsätter allt som förut. Det är dock inte bara live musik som förbjudits, det har även högtalare utomhus. Visst är man lite bekymrade på Pelagos, men vi får väl hjälpas åt att skriva namnlistor mot lagen och skicka till myndigheterna.

Kändes ovant att se hela stranden utan ett enda parasoll och inga människor, men det hindrade oss inte att ändå spendera lite tid på stranden och även simma lite, det var redan 19 grader i vattnet. Liksom nästan överallt i världen nuförtiden så har vädret i vinter varit annorlunda och Karpathos har inte fått så mycket regn som vanligt vilket kan leda till problem med vattenförsörjningen i sommar.

För den som skulle vilja ha en fast punkt på Karpathos så säljer Elias (vår rumsuthyrare) sin fädernegård som ligger ca 1,5 km utanför Menetes på vägen till Arkasa. Gården är till ytan ca 10 hektar, eller ca 100.000 kvm och har 4 mindre hus, 150 olivträd samt några fikon och mandelträd. Vatten och el finns indraget. Det pris som Elias hade tänkt sig var i varje fall i våra ögon väldigt lågt. Då gården är så stor så kan den lätt delas mellan några familjer, de befintliga husen står lite utspridda. Elias vill dock sälja den som en enhet och sen är det upp till köparen att dela.

Torsdagen den 12 april tog vi Lane Line (25,50 €per person) för en som vi trodde 11,5 timmars resa till Santorini via Kasos och Kreta. Det blev dock 17 timmar och vi anlände kl 3 på natten. Återigen hade vi tur med att välja rätt rumsuthyrare som stod och väntade i hamnen. För 30 €natten fick vi bo på nybyggda Blue Horizon som ligger ca 5 minuters promenad från centrala Fira (centralorten på Santorini). Dock precis i utkanten så det var väldigt lugnt och tyst. Stor balkong med utsikt över havet och rummet var nog det fräschaste hitintills då vi troligtvis var bland de första gästerna i just detta rum. Rumsuthyrarna står nere i nya hamnen och möter och skjutsar en till det rum man valt då hamnen ligger några kilometer från närmaste by och ca 1 mil från Fira. Att få denna skjuts är också värt en slant då annars motsvarande sträcka med taxi kostar ca 15 €

När vi lämnade hamnen blev vi visade den plats där Sea Diamond (forna Birka Princess) sjönk några dagar tidigare. Det var full aktivitet på platsen med oljelänsor etc. Det var dock inte där som hon gick på ett rev och skar upp ett så stort hål i skrovet att hon inte gick att rädda utan det var utanför den gamla hamnen som ligger ca 600 trappsteg nedanför Fira. Under fredagen tog vi en promenad ner till denna lilla hamn och såg där ett antal livbåtar i hamnen, vissa hade fortfarande med Birka Princess Mariehamn i aktern. Det kändes lite sorgligt då vi väl kände fartyget som fram till årsskiftet 2005-2006 gick mellan Stockholm och Mariehamn, dessutom har hade jag själv arbetat på Birka tidigare. Det var hit till denna lilla hamn som 1600 evakuerade passagerare och besättning från fartyget fördes. För den som varit där eller tar en titt på våra Santorini bilder förstår vilket kaos det har varit. Talade med några restaurangägare nere i hamnen som kunde intyga att det hade varit en jobbig dag. Från hamnen kan man bara ta sig till fots via den nämnda trappan (ca en halvtimme tar det), på en åsnerygg eller via en liten kabinbana upp till Fira.

Den 14 april hyrde vi bil (25 €dygn) och åkte runt ön. Bland annat var vi då till den plats ganska nära den nya hamnen där Birka Princess idag ligger på ca 150 meters djup. På platsen fanns det många oljelänsor och oljan bubblade fortfarande upp. Stranden i den nya hamnen och bort mot platsen där hon förläste var täckt med svart olja. Det görs kontinuerliga dykningar till vraket och vi har på TV sett bilder nerifrån vraket ett flertal gånger. Det är dock inte säkert ännu då hon fortfarande inte helt har stabiliserats på den sluttande botten. Vi var i

Aten den 5 april då hon gick på ett rev strax söder om Santorinis gamla hamn strax före 4 på eftermiddagen. Hela förloppet visades live på TV fram till att hon sjönk på morgonen den 6 april. Efter grundstötningen cirklade fartyget runt i närheten av den gamla hamnen nedanför Fira medan evakueringen pågick för att senare bogseras till den plats den plats där hon idag ligger. Det var en märklig känsla att på morgonnyheterna se att hon verkligen sjönk, på något sätt inbillar man sig att inte moderna skepp av den storleken ska kunna sjunka, i varje fall inte i bra väder och så nära land. Har man inte lärt sig något sen Titanic? Även om man nu slet upp en reva på 20 meter i skrovet, varför fungerar inte de vattentäta skott som borde finnas? I Grekisk tv debatteras förlisningen dygnet runt. När än man slår på TV:n så hamnar man direkt i något program där det sitter ett antal experter och på grekiskt sätt talar i mun på varandra. Brukar vara ganska hetsiga tillställningar. Fakta är att för att kryssningsresenärerna skulle få så bra bilder som möjligt tog kaptenen fartyget för att passera den gamla hamnen så nära som möjligt söderifrån. Några hundra meter innan hamnen passerade han mycket nära en utstickande klippa som är ca 100 meter hög. Vad han inte tänkte på var att strax utanför denna klippa fanns ett antal skarpa undervattensrev som han rände upp på. Fartyget fastnade och för att komma loss backade kaptenen och körde åter framåt ett antal gånger varvid skadan ytterligare förvärrades. När han väl kom loss fick fartyget omedelbart slagsida. Han fortsatte då att cirkla utanför den gamla hamnen medan passagerare och besättning evakuerades. Efter detta går åsikterna isär. Kaptenen beskyller Santorinis hamnpolis för att sedan bogserat fartyget till platsen nära den nya hamnen där hon sedan sjönk på morgonen den 6 april. Motparten hävdar att det skedde på kaptenens order. Just det senare är just nu ett stort diskussionsämne i grekisk media där också rederiet beskylls för att medvetet sänkt fartyget.

Annat som diskuteras är exempelvis:

- Varför tog det 40 minuter efter grundstötningen innan kaptenen ringde och kallade på hjälp? Enligt ryktena berodde det på att han under mellantiden stod i kontakt med bolagets jurister om vad han skulle säga. Enligt uppgift var detta första resan för denna kapten som ansvarig för fartyget.
- Varför anmälde frun i den franska familjen att make och dotter saknades först när hon kommit till Aten, långt efter förlisningen? Det som diskuteras här är för osmakligt att sätta på pränt. Men i stora drag handlar det om att det skulle krävs dödsfall för att några försäkringspengar ska utgå för förlisningen. Ännu är inte det bekräftat att det verkligen skett några dödsfall och man får förstås hoppas att inte så är fallet. Hela historien är dock otroligt osmaklig men man kan tydligen förvänta sig vad som helst när så stora pengar står på spel. Man har nu lokaliserat den hytt där de förmodade omkomna ska finnas, dock är hyttventilen för liten för att dykroboten ska kunna ta sig in. Man ska nu istället försöka få in en kamera.
- Ägarbolaget Louis Public Co. Diskuteras också då det inte precis har en fläckfri historia. Bolaget äger också hotell där det för en tid sedan var två dödsfall pga. läckande gas från en varmvattenberedare.

Mycket av det som skrivs och sägs är dock rena sagor. Det var nyhetstorka under påskhelgen och många av historierna är säkert uppdiiktade från början till slut, men det blev mycket övertid och bra OB för de journalister som arbetade. Den mest respekterade dagstidningen i Grekland hade idag (16/4) en självironisk skämtteckning på ledarplats som visade Sea Diamond med slagsida och med texten. ”Detta är kapten som talar, vi har ett mindre mekaniskt problem. Om det finns någon journalist bland passagerarna så kom vänligen upp till bryggan och hjälp till att styra fartyget.” Den svarta lådan har nu bärgats och åklagaren har den för undersökning, men det lär nog ta tid innan vi om någonsin får veta vad som verkligen hände och varför kaptenen agerade som han gjorde.

När man talar med restaurangägare och andra på Santorini är man främst oroad att publiciteten kring förlisningen ska drabba turistnäringen. Och förmodligen kommer enstaka kryssningsresenärer att avboka sina resor. Vi vet ju hur det blev efter Estonia. Talade med ett antal amerikaner från ett kryssningsfartyg (med 3000 passagerare) som nu låg inne i hamnen och de hade ingen aning om att dom låg förankrade bara några hundra meter från olycksplatsen även om dom hade hört talas om olyckan. Enligt uppgift skulle Sea Diamond kommit tillbaka till Santorini om ca två veckor och rederiet har redan lyckats ordna ett ersättningsfartyg, the show must go on.

När det gäller spekulationerna ovan ska sägas att det är en blandning av ögonvittnes skildringar och andrahandsuppgifter från media. Då all rapportering vi tagit del av är på grekiska vilket vi inte behärskar utan vi har varit beroende av översättningshjälp och pålitligheten hos dessa kan vi inte garantera. Att jag ändå nämner detta är därför att jag hört hört samma från flera oberoende källor.

På vår hemsida www.saf.net kan ni dock själva se bilder från grundstötnings och förlisningsplatsen samt även bilder från evakueringen.

Syftet med besöket på Santorini var dock inte detta utan att uppleva ännu en grekisk ö och klart är att vi inte blev besvikna. Ön är ganska annorlunda jämfört med de öar vi besökt tidigare. Det är en vulkanö och består till stora delar av lava. Den västra sidan av ön vetter mot vulkanen (en ö mitt emot hamnen i Fira) och är hög (200 till 300 meter) och brant. Längs denna kant ligger ett antal samhällen som Oia och Fira som klistrade längs bergssidan. Att man lyckats bygga på dessa otillgängliga platser med stup på 100 tals meter är ett under. Den mesta av bebyggelsen är dessutom gammal från tiden innan det fanns motorfordon på ön. Det finns gott om husrester daterar sig till tiden efter det stora vulkanutbrottet som skedde 1500 BC och som då helt utplånade den civilisation som bott på ön fram till dess. År 1956 var det en stor jordbävning som förstörde stora delar av bebyggelsen på ön och man led svårt fram till början av 70 talet då turismen kom igång och skapade en utkomstmöjlighet för befolkningen. Det är inte mer än ca 40 år sedan de första bilarna kom. Innan dess sköttes alla transporter med åsnor och det fanns gott om dom. När befolkningen på den tiden uppgick till ca 12.500 så var antalet åsnor 25.000 enligt vår rumsuthyrare. När det gäller åsnor så finns det fortfarande ganska många men de som finns idag används främst för att transportera turister upp och ned till hamnen i Fira. En skillnad mot ön Hydra som vi besökt tidigare och där åsnor användes till alla transporter är att där såg vi inte en enda åsneskit inom stadens gränser medan åsnevigarna och exempelvis trappan från hamnen upp till Fira på Santorini mer liknade gödselrännor. Från bergskanten mot vulkanön sluttar landskapet ner mot havet och där ligger långa stränder med svart lavasand. Är man lite geologiskt intresserad så får man sitt lystmäte genom att studera de branta stränderna mot vulkanön och alla dessa olika lager av lava och sediment som ligger där sammanpressat till ett tidsdokument. Ett annat tidsdokument väl värt att se är det Folklore Museum ligger i Fira.

När det gäller mat och dryck har vi inte heller blivit besvikna förutom att törsten ibland gjort att man lite lättvindigt slunkit in på någon restaurang utan att kolla ölpriset först. Det kan variera från 2,20 € till 6,00 € för en halv liter Mythos och vanligtvis så hänger övriga priser med. Vanligtvis så har dock genomgående de billigare restaurangerna varit bättre. Grundregeln är som vanligt, finns lokalbefolkning på restaurangen och det dessutom är riktigt ljukt i lokalen så är maten bra. Ett ställe vi varmt kan rekommendera är Mama's House där vi åt frukost första dagen och sen blev fast. En annan restaurang där man också äter gott och som ligger i norra delen av Fira är Simons. Den 16 april startade vi hemresan genom att flyga till Aten och sedan vidare till Stockholm.

Sammanfattningsvis så har nog denna resa varit en av de trevligaste vi varit med om och då har vi ganska mycket att jämföra med då vi nästan alltid är på resande fot med bland annat Syd Afrika och Brasilien de senaste månaderna.. Alla resor har förstås sin tjusning och det är ju lätt hänt att man tycker att den senaste är bäst. Men att luffa runt som vi gjort under denna resa och verkligen ta dagen som den kommer passar oss. Att vi gjorde resan tidigt innan den egentliga turistsäsongen kommit igång bidrar också. Vi tycker om att vandra och har gått i snitt 15000 steg om dagen vilket knappast varit möjligt om vi rest senare när Medelhavsvärmen tvingat in en i skuggan.

Nu kommer vi att ta det lugnt fram till september då vi återupptar resandet med först två veckor på Karpathos och senare under hösten står åter Costa Rica och USA på tur. Fast någon kortare trip till Belgien ska vi kanske hinna med under mellantiden, annars kommer mesta tiden att tillbringas på Åland med flunderfiske och flygande med vår flygandegummibåt.

Några hundra av de tusentals bilder vi tog kommer tillsammans med med bilder från tidigare resor kunna ses på vår hemsida www.saf.net inom kort.

Santorini, Grekland 16 april 2007

Anita & Sten-Anders Fellman